

Sledi v gozdu

Hana Konjedic

Slikovito obmejno mesto Trst je ugnježeno med Balkanom in Srednjo Evropo. Zaradi svoje strateške lege "že od nekdanj predstavlja prehodno točko v Severno Evropo" (Volpicelli 2018: 257). Slabih 10 km severovzhodno od urbanega središča se vije državna meja s Slovenijo, ki leži na obronkih tržaškega Krasa. Na italijanski strani meje je to dom številnim vasicam pod okriljem občine Dolina. Poleg vijugastih cest vasice povezuje sklenjeno gozdnato območje, ki daje občutek, da med obema državama meje ni. Zaradi neposredne bližine naravnega rezervata doline Glinščice (La Riserva della Val Rosandra) so gozdovi priljubljena točka za številne turiste, športne entuziaste ter domačine, saj predstavljajo odlični oddih od mestnega vrveža. Hkrati pa so to tudi prostori migracijskih gibanj, ki ljudem na poti predstavljajo tako oviro kot tudi "okolje neopaznega premikanja pred pristojnimi organi in lokalnim prebivalstvom" (Czerny et al. 2022: 218).

Vzpetina Socerb predstavlja pravi kontrast v primerjavi z živahnim mestnim središčem. Na prvi pogled bi si človek upal trditi, da je to neokrnjeno okolje mirovanja in zatišja. A vendar se pod krošnjami dreves prepletajo številne poti, naravne ali umetno ustvarjene, ki gozdove oblikujejo tudi v zelo dramatične prostore. V zadnjem desetletju, še posebej pa v zadnjih nekaj mesecih, so ta gozdnata območja postala "lokus intenzivnih migracijskih gibanj" (Czerny et al. 2022: 211). Posledično je tudi stik med lokalnim prebivalstvom in begunci "postal neizogiben del vsakdanjosti" (Lipovec Čebren et al. 2019: 138), pri čemer stik še zdaleč ni neposreden, temveč vzpostavljen predvsem na podlagi sledi, ki jih pustijo ljudje na poti (ibid.). Tako so predmeti, ki jih begunci pustijo za seboj, ključni pokazatelji, da se nam tem območju vije **balkanska pot**. Na Socerbu, kjer smo prehodili le zelo majhen del "kopenskega prehoda med Vzhodno in Srednjo Evropo" (Altin 2020: 203), smo naleteli na številne raznovrstne predmete, ki so se razprostirali po gozdnih tleh. Med najštevilnejšimi so bile pločevinke energijskih pijač (npr. Redbull, Bulldog, Rockstar), lončki kavni napitkov (npr. Emmi, Turkcaffé, Monster) ter kosi oblačil ali njihovih etiket (npr. Skinny, Smog, Crane). Med posebnimi pa tudi injekcija za doziranje inzulina, kartica za telefon ter uradni list Republike Hrvaške t. i. **7 days paper**. Brez kakršnekoli načrtovane smeri so nas odvrženi predmeti vodili čedalje globlje v notranjost gozda. Ti predmeti, ki jih "običajno dojemamo kot smeti in odpadke, so pogosto del proti-migrantskih diskurzov" (De León in Hameršak 2022: 243), katerih najglasnejši predstavniki so navadno skrajno desničarske skupine (Czerny, Hameršak, Pleše in Bojanić 2022: 212).

S kolegom Davidom sva nadaljevala pot še globlje v gozd, kjer je rastlinstvo postalo vse krepkejše in gostejše. Hrup avtomobilov z bližnje ceste je počasi poniknil. Čeprav ni bilo nikjer nobene vidno označene poti, je bilo v gozdnem ozračju moč občutiti val gibanja. Nedaleč stran, v eni izmed gozdnih dolin, sva zagledala polno barv, ki so prekrivala gozdna tla. Prispela sva do večjega odlagališča najrazličnejših stvari, ki so jih migranti, begunci pustili za seboj preden so se spustili v urbani center. Verjetno z namenom, da bi se znebili kakršnih koli dokazov o svoji prehojeni poti, v obmejnih gozdnih pustijo večino svoje lastnine. Odrabljene stvari, kot so spalne vreče, pelerine, čevlji, zobne ščetke in zobne paste, dezodoranti, **nahrbtniki**, računi, nakupovalne vrečke, majice, hlače in druge obleke, ki so jih imeli s seboj, največkrat pustijo kar sredi gozdov, saj so zanje to "prostori zaščite, ki jim omogočajo nadaljevanje svoje poti, ne da bi bili opaženi" (Czerny et al. 2022: 223). Ob obisku skupine domačinov Doline, nam eden izmed njih pove, da *jih je presunilo kako ljudje na poti pustijo vse v gozdu in grejo v nov svet praktično brez vsega*. Nadaljuje, *da so danes skupine bolj številčne, zato je tudi več odvrženega materiala*. A hkrati tudi doda, *da jih jezi, da nimajo te »kulture«, da bi odvržene stvari pospravili v vreče in jih dali na eno mesto*.

Podoben pogled na **smeti** imajo še trije drugi domačini, ki smo jih srečali ob potoku Glinščica, natančneje ob ribogojnici Agro-Ittica Val Rosandra. Ti izrazijo precejšnje nezadovoljstvo glede odvrženih smeti po okoliških gozdnih, a še večje nezadovoljstvo nad ljudmi, ki te smeti proizvedejo. Prebivalci obmejnih območjih nimajo veliko stika z ljudmi na poti, temveč "jih večinoma zaznavajo le po njihovih sledih (odvržene obleke, ostanki hrane) ali v obliki senc, ki se pojavljajo na robu gozda, v samotnih in odročnih predelih nekega kraja" (Lipovec Čebren et al. 2019: 138). Vse kar vidijo od njih, so ostanki, smeti, zato ni nič čudnega, da si na podlagi odvrženih predmetov lokalno prebivalstvo o tem, kdo so oni, ustvarja predstave.

Imaginacija *drugega* na podlagi odvrženih predmetov nedvomno vpliva na izoblikovanje negativne percepcije. Posledica pomanjkanja neposrednih stikov in izkušenj je tako velikokrat le poglobljanje predsodkov in strahu. Ljudje na poti so skozi takšne oči videni zgolj kot nehigienski subjekt (Horton in Barker 2009), ki naj bi skozi svoje vedenje "motil tako človeško kot tudi živalsko družbeno življenje v gozdnih" (Czerny et al. 2022: 212).

19. 7. 2023.

Literatura

Altin, Roberta. 2020. "Silos in Trieste, Italy. A Historical Shelter for Displaced People". *Structures of Protection? Rethinking Refugee Shelter*. Tom Scott-Smith in Mark E. Breeze, ur. New York in Oxford: Berghahn Books, 199-208.

Czerny, Sarah, Marijana Hameršak, Iva Pleše in Sanja Bojanić. 2022. "Can the Forests be Xenophobic? Migrant Pathways through Croatia and the Forest as a Cover". *Sentient Ecologies. Xenophobic. Imaginaries of Landscape*. Alexandra Coțofană in Hikmet Kuran, ur. New York in Oxford: Berghahn Books, 211-228.

De León, Jason in Marijana Hameršak. 2022. "Interview with Jason De León". *Etnološka tribina* 45/52: 238-249.

Horton Sarah in Judith C. Barker. 2009. "'Stains' on their Self-discipline. Public Health, Hygiene, and the Disciplining of Undocumented Immigrant Parents in the Nation's Internal Borderlands". *American Ethnologist* 36/4:784-798.

Lipovec Čebren, Uršula, Tina Ivnik in Eva Fekonja. 2019. "Migracije in gostoljubje. Kriminalizacija gostoljubja v Veliki Kladuši". *Časopis za kritiko znanosti* 47/278: 135-161.

Volipcelli, Stefano. 2018. "Counteracting the Witch Hunt in Managing the Reception of People Seeking Protection. The 'Trieste Model'". *OSCE Yearbook* 24: 251-264.